

MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI VOJVODINE U NOVOM SADU

PROSTOR ZA NOVI DIJALOG DIALOGUE SPACE FOR NEW

THE MUSEUM OF CONTEMPORARY ART OF Vojvodina IN NOVI SAD

kao i kako da znamo da li svetlost vidi samu sebe ili ne. Postavka u podrumskom prostoru novosadskog muzeja neočekivano razmatra pre svega čovekovu percepciju i društvene okolnosti koje je određuju. Sama dela se na prvi pogled mogu učiniti previše formalistička i estetska, međutim, to samo govori o želji autora da forma podupre koncept i u pogledu značenja, a ne da služi isključivo njegovoj materijalizaciji.

Izrazom *svetlosno telo* obično označavamo izvor svetlosti. Navikli smo da svetlost emituje više ili manje gusta materija transformacijom energije i pritom nas oduševljava raznolikost svetlosnih izvora i tela koja njihova svetlost osvetljava. Daleko manje pažnje posvećujemo prostoru koji ta svetlost ograničava i njenom telu koje nastaje u zavisnosti od našeg tela.

Buda box, interpasivni ambijent, kako su ga nazvali umetnici koji deluju pod imenom **Artgroup RGB**, načinjen je kao meditativni prostor koji, kad posetilac uđe u njega, izgleda prazan. Prekoputa gledaoca je plavo-zelena površina koja emisuje svetlost. Tek nakon nekoliko minuta mirnog posmatranja mogu se na njoj razabrati neki oblici. Zid je, naime, premazan materijalom koja reaguje na svetlost slično kao fotografске soli srebra, samo što je nakon primanja akumulira i zatim emisuje. Radi se o odavno poznatoj osobini fosfora koju uz pomoć savremenih tehnologija lako možemo postići i s nekim drugim materijalima. Specifičnostih materijala je u reverzibilnosti procesa, jer površina nakon određenog vremena u mraku prestaje da emisuje svetlost. Jednostavno rečeno, potroši ono što se u njoj akumuliralo za vreme dok je bila izložena svetlosti. Na taj način na njoj privremeno bivaju zabeleženi svetlosni slojevi, koji neprestano menjaju jačinu kontrasta u odnosu na svoju okolinu i prilikom stvaranja slike deluju slično kao slikarski pigment. Razlika je samo u tome što ovde sliku stvaraju elektromagnetni talasi, zajedno s fotonima, i senke tela koja se postave između izvora svetlosti i svetlosno aktivne površine. Gledalac treba samo da se koncentrisano prepusti gledanju, koje mu preko suptilnih slika otvara put u beskonačnost.

Istraživanje slikarstva bez pigmenta već niz godina je značajan deo stvaralaštva **Uršule Berlot**. U nanosima prozirnih slojeva

in which they are experienced. Therefore, at least under the conditions determined by temporal-spatial laws, they cannot be changeable, but are rather recreated at each and every moment. The human perception and understanding of light depends on its physical characteristics. Here, it is probably useless to go back to the evolutionary question of what came first – the chicken or the egg. Otherwise, there is a dilemma of whether there is light at all if no one can see it, as well as how we know if light can see itself or not. The exhibition in the basement showroom of the Novi Sad museum unexpectedly explores human perception and the social context determining it. The very artworks can seem at first as too formalistic and aesthetical, but it only speaks of the author's desire to have a form supporting the concept in the domain of meaning as well, not just merely serve the purpose of its materialisation.

The expression *a body of light* we usually use to denote a source of light. We are used to the situations where a more or less solid matter emits light by transforming energy and we are delighted by the diversity of light sources and bodies they shed light upon. Far less attention is given to the space such light limits and its body which appears dependent on our bodies.

Buddha Box, inter-passive ambience, as artists who work within the **Artgroup RGB** named it, has been developed as a meditative space which, when a visitor comes in, seems empty. Opposite the spectator there is a blue-green surface which emits light. Only after a couple of minutes spent in a peaceful observation, one can distinguish some shapes on it. Namely, the wall is painted over with a certain substance which reacts to light in a way similar to photographic silver chloride, the only difference being the fact that it accumulates light and then emits it. It is a long-known feature of phosphorus which can be easily achieved with some other substances through the use of modern technologies. What is peculiar about such substances is the reversibility of the process, since the surface stops emitting light after a certain period of darkness. To put it simply, it exhausts what was accumulated while it was exposed to light. In this way levels of light are temporarily being recorded on the surface and their

ki jo določajo. Sama dela se na prvi pogled mogoče zdijo precej formalistična in estetska, vendar se v tem kaže le skrb avtorjev, da forma podpira koncept tudi pomensko in ne zgolj služi njegovi materializaciji.

Z izrazom *svetlobno telo* navadno označujemo svetlobni vir. Navajeni smo, da svetlobo oddaja bolj ali manj gosta materija s transformacijo energije in ob tem nas navdušujeta v raznolikosti svetlobnih virov in teles, ki jih njihova svetloba osvetljuje. Mnogo manj pozornosti posvečamo prostoru, ki ga svetloba zamejuje in njenemu telesu, ki se razmerju do našega pri tem vzpostavlja.

Buda box, interpasivni ambient, kakor so ga označili umetniki, ki delujejo pod imenom **Artgroup RGB**, je vzpostavljen kot meditativni prostor, kjer se ob vstopu zdi, da je prazen. Nasproti gledalcu je le modrozelena površina, ki oddaja svetlobo. Šele po nekaj minutem mirnem opazovanju je mogoče razbrati na njej oblike. Stena je namreč premazana s snovjo, ki na svetlobo reagira podobno kot fotografiske srebove soli, le da jo po sprejemu akumulira in nato oddaja. Gre za dolgo poznano lastnost fosforja, ki jo z današnjimi tehnologijami lahko dosežemo tudi pri drugih snoveh. Posebnost teh snovi je v reverzibilnosti procesa, saj površina po določenem času v temi preneha oddajati svetlobo. Enostavno povedano potroši, kar se je v njej akumuliralo v času izpostavljenosti. Na ta način se nanje začasno zabeležijo svetlobne plasti, ki neprestano spreminja kontrastnost glede na svojo okolico in pri tvorjenju podobe delujejo zelo podobno kot slikarski pigment. Razlika je le v tem, da tu slika samo elektromagnetno valovanje skupaj s fotoni in sence teles, ki se postavijo med svetlobni vir in svetloboaktivno površino. Gledalec pa naj se zbrano prepusti zrenju, ki mu preko subtilnih podob odpira pot v neskončnost.

Raziskovanjeslikarstvabrezpigmenta je že vrsto let pomemben del ustvarjanja **Uršule Berlot**. V nanosih prozornih plasti na steklenih površinah njenih slik mogoče lahko razbiramo tradicionalne slikarske probleme, vendar se tako za slikami, kot pred njimi odprirajo drugačni in nepredvidljivi prostori. S premisljeno postavljivo prozorne slike v prostor pred steno in s pomočjo ostre svetlobe iz reflektorja, ki se ukloni na brezpigmentnem nanosu, njeni teksturopilepi na steno kot

na staklenim površinama njenih slika lako se mogu zapaziti tradicionalni slikarski problemi, mada se na taj način iza slike, kao i ispred njih otvaraju drugačiji i nepredvidivi prostori. Zahvaljujući promišljenom postavljanju providne slike u prostor ispred zida i uz pomoć oštре svetlosti od reflektora, koja se prelama na bespigmentnom nanosu, njena tekstura se lepi za zid kao projekcija. Relativno predvidljivi efekat, koji omeđuje svetlosni prostor iza slike, pretvara se u polje, na kome se odvija čudnovata vizuelna igra svetlosti koja se prelama na staklenoj površini i senki iza nje. Slika je sama po sebi statična, ali gledalac, krećući se kroz prostor, menja ugao gledanja, tako da se ono što vidi kroz sliku pretvara u fluidan prizor. Daleko manje predvidljiviji sloj pritom predstavlja odsjaj, po kome je delo i dobilo naziv. Svetlost koja se od površine slike odbija u prostor i zaustavlja na suprotnom zidu, zauzima neočekivani položaj, što pridodaje novo značenje unutar samog dela. Na zidu izgleda kao svetlosno priviđenje, koje sa slikom uspostavlja poseban odnos, kroz koji postiže određeni nivo autonomije. U tom prizoru gledalac može da prepoznaće oblike iz svog sećanja ili da se prepusti njegovoj nepredvidljivosti. Lako nepokretna, ova slika u razigranim očima može da podseća na nemirnu igru svetlosti na zidu, koja tako uveseljava decu dok se igraju ogledalcem i sunčevim zracima koji trepere po zidu.

Bubble je video-instalacija koju je **Robertina Šebjanič** zamislila kao susret čoveka s natprirodnim bićem. Video-kamerom je snimila objekat iz fizičke stvarnosti, koji je zatim upotrebila kao gradivni element vizuelne priče. Pomoću kompjuterskog programa ga je transformisala u skladu sa logikom animacije, ali je istovremeno minimalizovala njen utisak. Tako je nastalo neobično, majušno biće za televizijski ekran, koje se miče, pulsira, pojavljuje i nestaje u istoj onakvoj nestabilnosti, u kakvoj žive bića koja znamo iz našeg zemaljskog iskustva. Njegovo telo je jasno definisano i donekle podseća na mehurić sapunice, ili još bolje - na tkiva sićušnih organizama koji obitavaju u vodi. Deluje kao prijatan, miroljubivi vanzemaljac, mada nam njegove namere nisu poznate. U uobičajenom opuštenom ritmu svojih pokreta nežno ulazi u gledaočev intimni čulni prostor i lagano mu se zavlači pod kožu. Možda je to

contrast in comparison to their environment is constantly changing, so while the image is appearing, they serve a function similar to pigments'. The only difference is that here an image is created by the use of electromagnetic waves, together with photons, and shadows of the bodies that stand between the source of light and the light sensitive surface. The spectators just need to immerse themselves in focused observation, which opens the door to endlessness through subtle images.

The exploration of painting without pigments has been a significant segment of creative opus of **Uršula Berlot** for several years. In the brushstrokes of transparent layers over glass surfaces of her paintings, one can easily observe the traditional painters' problems, although this method opens different and unpredictable spaces behind as well as in front of her paintings. By cleverly positioning a transparent painting in the space in front of the wall and focusing on it a sharp reflector beam, which is refracted through its pigmentless layers, its texture is projected onto the wall. The relatively predictable effect, which provides boundaries of the space behind the painting, which turns into a field where a bewildering visual play of the light refracted through the glass surface and shadows behind it takes place. The image itself is static; however, when a person observing it moves around the place, the angle of looking changes and the refracted image becomes fluid. The far less predictable layer is the reflection the work was named after. The light reflected from the surface on the opposite wall takes up an unpredictable position, adding a new meaning within the work itself. It looks like a light apparition on the wall, which establishes a special relationship with the painting, through which it achieves a certain level of autonomy. In the image one can recognise forms from the personal memory or just enjoy its unpredictability. Although the painting is still, its image can be reminiscent of the restless play of light on the wall enjoyed and created by children who make sun rays flicker on the wall with a mirror.

Bubble is a video-installation **Robertina Šebjanič** envisioned as an encounter between humans and supernatural beings. She used a video-camera to record an object from physical reality and then

projekcijo. Relativno predvidljiv efekt, ki zamejuje svetlobni prostor za sliko, postane polje čudovite vizualne igre lomov svetlobe na stekleni površini in senc za njo. Podoba je sama po sebi statična, toda gledalec s premikanjem po prostoru spreminja zorni kot, kar spreminja pogled skozi sliko v fluidno podobo. Mnogo bolj nepredvidljiva plast pri tem delu pa je odsev, po katerem ima delo naslov. Svetloba, ki se od slikovne površine odbija v prostor in pristane na nasprotni steni, zavzema nenavadni položaj ter določa poseben pomen znotraj dela. Na steni se zdi kot svetlobna prikazen, ki s sliko vzpostavlja samosvoje razmerje in v njem dosega celo določeno raven avtonomije. V njej lahko gledalec prepozna obliko iz svojega spomina ali se prepusti njeni nedoločljivosti. Čeprav negibljiva, pa v razigranih očeh lahko celo spomni na nagajiv odsev na zidu, ki se ga otroci pri igri z zrcalom znajo razveseliti kakor živega zajčka.

Bubble je video instalacija, ki jo je **Robertina Šebjanič** zasnovala kot srečanje človeka z nenavadnim bitjem. Z videokamerom je posnela objekt iz sveta fizične resničnosti, ki ga je uporabila le kot gradni element vizualne govorice. Z računalniškim programom ga je transformirala po logiki animacije, vendar hkrati minimalizirala njen vtis. Iz tega je nastalo nenavadno bitje za televizijski zaslon, kjer se premika, pulzira, se pojavlja in izginja v prav takšni nestabilnosti, v kakršni se kažejo tudi življenja bitij, ki jih poznamo iz naše zemeljske izkušnje. Njegovo telo je čvrsto in bolj kot na krhek milni mehurček, spominja na tkiva organizmov, ki so vezana na življenje v vodi. Kaže se kot prijazen, miroljuben tujec, vendar mu ne poznamo namenov. V vsakdanje sproščenem ritmu premikanja nežno vstopa v gledalčev intimni čustveni prostor in mu počasi leze pod kožo. Morda je celo virus ali tat telesa, a vendar zna človeka potegniti v svoj mehki in v neskončnost odprtvi svet. Televizorje s projekcijami lahko dojememo kot steklene posode v katerih Bubble vzugajamo kakor v akvarijih ali hranimo v formalinu. Po drugi strani pa so lahko tudi steklene bariere, varna okna v nedoločen prostor, ki ga opazujemo, a nanj nimamo vpliva. Bitja se pojavljajo in izginjajo, vzpostavljajo odnose z drugimi predstavniki svoje vrste v prostoru ter